

The Smiling Coast of the Gambia

Ze noemen het de smiling coast of Africa: Gambia. Of zoals de Gambianen zelf zeggen: the Kambia. Het was inderdaad een happy place to be dus ik ben het er helemaal mee eens. Met de liefste lach werd onze koffer uit onze hand gepakt bij het vliegveld en 20 meter verder op geparkeerd. Voor die dienst wilde de eerste Gambiaan met wie we kennis maakten al een fooi. Dit soort dingen zou ons vaker gebeuren leerden we al snel. Maar we leerden ook dat de smile niet verdwijnt als je geen fooi geeft omdat je door hebt dat hij een loopje met je neemt. Je blijft even goede friends. Want iedereen is je friend: we are brothers mán!

Onze eerste kennismaking met de zee was er ook een om een smile van te krijgen. Gewapend met snorkel en duikbril togen we naar het strand. Volstrekt overbodig want de zee was zo wild dat je niets kon zien en de snorkel was niet bestand tegen het geweld van de golven. Zelfs mijn bikini was niet bestand tegen dat geweld. Gelukkig houden de meeste Gambianen niet van zwemmen in zee zodat ze niet ongewild mijn striptease meemaakten. Wat hebben we een lol gehad in die sterke golven, de tranen biggelden over mijn wangen.

Het strandbed onder de palmboom en stroparasol ernaast lijkt op een afbeelding uit een reisgids. Daar wil je graag op relaxen na een wild zwemavontuur. Maar vergeet het maar. Zodra je je hebt geïnstalleerd komt er een juice lady aan. Een Gambiaanse vrouw in gekleurde Afrikaanse kleding en met een menukaart vol verse sapjes en bordjes fruit. Zoveel vitaminen kunnen we niet weerstaan en we bestellen een bord met fruit. De juice lady loopt naar haar stalletje en dat is het teken voor de peanut lady om je te vereren met een bezoekje. Ook zij is prachtig gekleed en loopt behendig met een rieten mand op haar hoofd richting ons. De mand blijkt gevuld met pinda's in allerlei hoedanigheden. Pinda's en pindaproducten zijn het belangrijkste exportproduct van Gambia dus de pindakoekjes smaken vast goed. We kopen een zakje van de dame waarna ze waardig haar weg vervolgt. We kunnen eindelijk relaxen denken we. Maar een man met armbanden komt bij ons staan. Voor ik het weet bengelen er diverse armbanden om mijn pols maar ik koop niks. Of we dan misschien een riem willen kopen. Nee, die ook niet en hij wenst ons met de liefst glimlach evengoed een mooie dag. Heel even kunnen de ogen dicht maar dan komt er iemand met zonnebrillen langs. Albert zet demonstratief zijn zonnebril op waarmee hij wil zeggen dat hij er al één heeft. Mijn oog valt op een roze sportbril. Mijn sportbril zit onder de krassen dus als de prijs leuk is wil ik hem best kopen. We komen uit de prijs waarbij ik me ook een grote pot kokoscrème laat aansmeren. De zon en zee laten mijn huid namelijk behoorlijk branden dus deze verkoper doet goede zaken bij ons. Zodra hij weg is staat er iemand voor me met een prachtige handdoek. Hij heeft natuurlijk die roze zonnebril gezien en ziet dat ik een roze gebloemde handdoek lig dus hij houdt precies de juiste kleur handdoek voor mij. Maar ik laat me niet verleiden door de handdoekverkoper want de juice lady brengt ons bord vol vers fruit. En echt, de smaak is zoveel lekkerder hier.

Onderweg naar ons hotel ontmoeten we Lamin. Nu heten bijna alle oudste zonen in een gezin Lamin maar dit gaat onze Lamin worden. Al weten we dat dan nog niet.

De tweede dag gaan we op zoek naar fietsen. Dat is wel even een dingetje hier want de fietsen zien er nou niet echt betrouwbaar uit. Albert vindt al snel een fiets die goed zit en waarbij de remmen het ook doen. Ik probeer ondertussen de ene na de andere fiets uit, daarbij gadeslagen door de boys aan de overkant. Dat zijn vogelgidsen die op klandizie wachten. Ze zien al aan mijn gezicht of de fiets wat is want als ik angstig kijk omdat de remmen het niet doen tijdens mijn testrit gaan hun duimen omlaag. Of als het zadel helemaal achterover kantelt zie ik ze hoofdschuddend kijken. Uiteindelijk val ik voor een paars fietsje met werkende remmen, een redelijk goed zittend zadel en niet onbelangrijk: met profiel op de banden. Ik kijk waarschijnlijk blij met mijn keuze want ik zie de overkant ook smilen. Of is het omdat ik nog mijn korte rokje aan heb in plaats van fietsbroek?

Gambianen denken waarschijnlijk dat alle toeristen niet goed kunnen lopen of gewoon erg lui zijn. We worden om de honderd meter gevraagd of we een taxi nodig hebben. Zelfs nu we op een fiets zitten horen we af en toe roepen: need taxi? Ons standaard antwoord is inmiddels dat we benen hebben. Hun standaard antwoord is een volgende vraag: do you need a local to show you the way? Maar veel tijd voor praatjes tijdens het fietsen heb je niet. Je moet goed op de weg letten. Daar zitten namelijk enorme gaten in. Auto's die je willen inhalen claxoneren om je voor hun inhaalmanoeuvre te waarschuwen maar ik schrik me telkens een hoedje. Rustiger wordt het als we van de grote weg af gaan. De zandpaden zijn redelijk goed te fietsen maar ligt ons tempo niet hoog. Dat komt mooi uit want zo kunnen we goed om ons heen kijken. In de grotere plaatsen zie je kinderen in schooluniformen, hier zie je kinderen in afgedragen kleren spelen met wat ze vinden in de natuur. Moeders dragen hun kinderen op de rug zolang ze nog borstvoeding krijgen. Soms zie je een moeder eten klaarmaken aan de kant van de weg voor de verkoop met een kind dat ondertussen uit haar borst drinkt. Zodra het kind niet meer aan de borst is en loopt moet het zichzelf zien te vermaken. Zo af en toe worden we toegeroepen: toubab! Dat betekent zoiets als rijke blanke westerling. Dan willen ze graag een minty, een snoepje. Maar zodra je een kindje een snoepje geeft komen er uit alle hoeken en gaten kindjes met de liefste glimlach aanzetten. Voor je het weet heb je vijftig kleine smoezelige bruine handjes geschud en zijn al je minty's op.

Het is in Gambia heel gewoon dat een man meerder vrouwen heeft. Maximaal vier mag hij hebben en zonder voorbehoedsmiddelen kan er een hele rij kinderen komen. Die zijn er voor de oudedagsvoorziening. Maar geld om ze naar school te laten gaan is er niet. Rijst daarentegen is er wel voldoende en is nog voedzaam ook. De kinderen hebben geen honger maar ze krijgen niet voldoende vitamines binnen waardoor ze bolle buikjes hebben en ook andere klachten kunnen krijgen. Toch zagen de kindjes er best gelukkig uit. Zelfs, en dat vind ik nog steeds onbegrijpelijk, de kindjes op de vuilnisbelt. We fietsten er langs en besloten de stank te trotseren en een kijkje te nemen. Kindjes liepen op blote voeten door het vuil op zoek naar onder andere plastic om te verkopen. Wij kregen een allerliefste lach van ze en natuurlijk een smoezelig handje. Maar zoveel liever had ik deze kindjes in een schooluniform gezien.

Tijdens één van onze fietstochten komen we op een lokale markt terecht. Het is een gekkenhuis en we moeten de fietsen weg zetten. Iedereen lijkt door elkaar heen te lopen. Mannen die gekleurde bezems of stoffen verkopen, een kruiwagen die dienst doet als rijdende winkel, een andere kruiwagen doet dienst als bed want er ligt iemand in te slapen, iemand met een emmer vol vis en vliegen, een boom die vol hangt met kaftans (lange jurken voor mannen) en nog veel meer dingen die ik op onze zaterdagse markt in Nederland nooit zie. Ik koop stof voor mijn atelier en de man vindt het een hele eer dat deze toubab in zijn winkel van vier golfplaten wat koopt. We worden gelijk aan de hele familie voorgesteld en een tandeloze opa steelt de show ondanks dat hij geen woord Engels praat.

Het is overal warm en droog tijdens onze fietstochten. Onze blanke huid en kleding ziet er na zo'n fietsdag zweterig en zanderig uit. Maar hier zie je op de meest vieze plaatsen mensen in smetteloos witte kleding. Hoe doen ze dat toch zonder wasmachines?

Op het strand valt het ons op dat veel jongens hardlopen, oefeningen doen en zich opdrukken. Ze zijn nogal trots op hun uiterlijk en showen daar ook graag mee. Waarschijnlijk zijn ze ook enorm groot geschapen want als ze je in het vizier krijgen moet het even recht gelegd worden. Met dezelfde hand krijg je een joviale handdruk en dan komt de vraag die je 200 keer per dag hoort en ook beantwoord: how are you. De vrouwen hebben van die billen waar menig westerse vrouw zich uren lang voor in het zweet werkt op de sportschool. En dan nog zijn ze niet zo rond. Je komt ook echt rasta types tegen. Compleet met rasta haar en geel, groen, rood en zwarte mutsen. Een joint en opgekrulde broekspijpen met teenslippers maken het beeld compleet. Ze zien er zo relaxed uit. Uren kunnen ze stil zitten met voor zich een potje thee. Eigenlijk zijn ze hier allemaal heel relaxed. Geen haast en als je om tien uur in de morgen al je daggeld hebt verdiend met armbandjes verkopen ben je de rest van de dag gewoon vrij. Be happy, morgen weer een nieuwe dag.

Maar eerst is er nog een lange avond. Een avond aan strand. Drummen op de djembe's en dansen op reggae muziek. Zo knap dat ze met zo weinig mogelijk inspanning de mooiste moves kunnen maken. Ik probeer ook te dansen maar heb totaal geen gevoel voor ritme, ook nooit gehad. Een veel te jonge jongen wil het me wel leren. Dat zie je hier trouwens veel: oudere blanke vrouwen in gezelschap van veel jongere Gambianen. Zolang ze er beide plezier van hebben kan ik er ook geen moeite mee hebben. Na twee dansjes op de live muziek zegt mijn jonge dansvriend met zijn parelwitte tanden dat ik een bad danser ben. Ja, wrijf het me nog maar een keer in. Er is trouwens ook een soort van oma in iets wat lijkt op een nachthemd. Ze lijkt zo te zijn weg geslopen uit haar bed maar zij kan wel dansen. En niemand kijkt er hier van op dat de jongens zich verdringen rond haar en keurig hun dansbeurt afwachten.

Wist je trouwens dat ik de Beautiful Boss Lady ben? De eerste keer dat ik zo genoemd werd voelde ik me vereerd. Het is me nooit gelukt een echte dame te worden en nu noemen ze me een lady. En ook nog eens prachtig en de baas. Maar toen bedacht ik dat ze me de vrouw van de baas noemden.

Albert is dus de baas en ik alleen maar zijn vrouw. Maar wel een prachtige dus dat maakt het dan weer goed. Gambia was tot de vorige eeuw nog een Britse kolonie vandaar dat bijna iedereen hier Engels praat. Maar ze hebben er ook hun eigen grappige draai aan gegeven. Can I aks you a kesjen heb ik vaak gehoord. De eerste keer denk je nog: ax dat is toch heel wat anders? Maar je raakt er snel aan gewend. Eten maken ze hier in de chicken. Ben ik even blij dat wij dat in de kitchen doen, lol.

Zoals eerder geschreven hebben we er een Lamin bij gekregen. Omdat we hem vaker zagen bij de ingang van ons hotel maakten we ook vaker een praatje. Hij is dus ook een oudste zoon van een vader met twee vrouwen. Hij is kok maar omdat het hotel ging sluiten heeft hij nu geen baan. Hij probeert geld te verdienen door als local toeristen rond te leiden. Hij had zo'n guitig gezicht dat ik hem voor de grap my son noemde en hij mij mummy. En zo werden Albert en ik de Dutch mum and dad. We hebben heel wat knuffels gehad en toen hij vroeg ik we volgend jaar weer kwamen heb ik spontaan ja gezegd. En gevraagd wat ik voor hem mee kon nemen. In elk geval nieuwe schoenen en daarbij liet hij zijn versleten schoenen zien. De dag van vertrek hebben we foto's met onze son Lamin gemaakt en kreeg hij de toiletpullen van Albert. Albert was zelfs zo lief om zijn nieuwe gymschoenen met hem te ruilen. Nou, dat heb ik geroken de hele terugreis maar zijn blijde gezicht was het waard.

Het was één van de meest bijzondere vakanties van de afgelopen jaren. Ik hoop dat blijde gevoel nog heel lang blijft en dat ik ook zo relaxed in het leven kan staan als zij. Over de prachtige natuur heb ik niets verteld. Dat bewaar ik voor volgend jaar.